

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ СТАНУ ТА РОЗВИТКУ ОСВІТНІХ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-241-1-1>

Ворожбіт-Горбатюк В. В.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
м. Харків*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ДОСВІД ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

В публікації представлено вектори забезпечення якості вищої педагогічної освіти на прикладі досвіду реалізації Концепції розвитку вищої педагогічної освіти у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди. Дослідження здійснено з позицій компетентнісного, ціннісного і транспаритетного методологічних підходів. Перший вектор передбачає систему моніторингових досліджень освітніх реалій. На підставі виявлених вхідних компетентностей можливий цілеспрямований процес формування абітурієнтського середовища і профідентичності майбутнього педагога. Другий вектор – підтримка розроблення і реалізації конкурентоспроможних моделей педагогічної підготовки в університеті з опорою на поліваріативну структуру діяльності вчителя, інтереси здобувачів і різних груп стейгхолдерів у формуванні змісту і матриць освітніх і освітньо-наукових програм. Третій вектор: створення освітнього контенту на підставі аналітики запитів учасників освітнього процесу у створенні експериментальних баз,

роботи наукових шкіл, творення середовища неперервного професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників. Четвертий вектор: визначення орієнтирів формування індивідуальної освітньої траєкторії, моделей особистісного і професійного зростання здобувачів і працівників в університеті, розширення академічної мобільності здобувачів вищої педагогічної освіти, долучення до Європейського дослідницького простору, втілення наукових досягнень і методичних новацій в практику закладів загальної середньої, фахової передвищої і вищої освіти. Синтезуючим вектором забезпечення якості освіти у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С.Сковороди визначено підготовку педагогів до роботи з особами з особливими потребами, соціально вразливими категоріями населення, опанування спеціальними методиками творення здоров'я-збережувального психологічно безпечного освітнього середовища.

Вступ

Процвітання нашої держави, утвердження високих позицій у світовій академічній і професійній спільноті, підтвердження статусу інноваційної відкритої демократичної країни істотно залежить від освітян і педагогів. Кілька десятиліть поспіль Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди керується гаслом, яке реалізує кожен випускник – педагог: освіта збереже Україну. Це гасло було професійним кредо академіка Івана Федоровича Прокопенка. Ці слова є рушійним індикатором успіху потужного колективу науково-педагогічних працівників найстарішого педагогічного університету в Україні. Як відомо, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди уже третє століття є флагманом підготовки успішних, вмотивованих, педагогів – фахівців, які глибоко на рівні новітніх наукових досягнень знають свій предмет, віртуозно володіють методикою навчання просто, з любов'ю до дитини творять відкритий комфортний безбар'єрний освітній простір.

Сковородинівська спільнота конструктивно поєднує кращі традиції з інноваційними технологіями. Маючи понад двохсотлітню історію, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди здійснює підготовку висококваліфікованих педагогічних кадрів не лише для закладів освіти в Україні. Ми реалізуємо програму якісної педагогічної освіти в умовах викликів і всесвітньої пандемії, у контексті прогресування

глобального руху технологізації та творення екосистеми на рівні глокалізації. Наші випускники в усьому світі демонструють свідомий патріотизм, глибоке духовне зростання, вони затребувані на ринку праці, гідно несуть почесний статус вчителя, який обрав професію за спорідненістю душі і природних талантів.

Ми відкриті для європейського досвіду і творимо спільне дослідницьке середовище в регіоні, країні, із зарубіжними партнерами. Кожен педагог – професіонал і знавець своєї справи – у прагненні забезпечити якість, трансформує цінний світовий, історичний досвід у долучається до створення унікальних інструментів підвищення якості освіти. Ми змінюємо підходи до оцінювання й формування культури якості освіти через відкритий моніторинг і активацію прав автономії університету. Ми створюємо комфортні умови для професійного розвитку вчителів, освітян, педагогів-науковців.

Стратегічні пріоритети, визначені Резолюцією Ради ЄС в галузі освіти та професійної підготовки щодо Європейського освітнього простору та поза ним від 18 лютого 2021 року [15], співпадають з місією нашого університету. У фокусі нашої уваги – кожна особистість дитина, учень закладу загальної середньої освіти, студент, учитель, викладач, учений. Маючи унікальну культурну і наукову спадщину, спільну мету і чіткі перспективи, ми створюємо умови і підтримуємо кожную особистість в освіті.

1. Вектори розбудови системи якості педагогічної освіти

На виконання Законів України «Про освіту» [7], «Про вищу освіту» [6], відповідно до Концепції розвитку педагогічної освіти [14], Указу Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» [19], Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 рр. [18], у контексті Статуту Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди [16], командою висококваліфікованих науковців, викладачів, за активної участі студентського активу, реалізовано в практику систему забезпечення якості освіти.

Варто наголосити, що в діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди виразною є орієнтація на людину, як найвищу цінність соціального буття, ставлення до неї як до суб'єкта пізнання, спілкування і творчості. Освітні програми, розроблені й реалізовані в університеті, мають унікальну характерну особливість, яка полягає у свідомій

акцентуації на екзистенції людського буття: свободу, духовність і відповідальність. Педагогічна освіта в університеті зорієнтована на становлення особистості здобувача вищої освіти – творця наукової і професійної еліти в Україні, виразника національних і європейських демократичних цінностей у світовому професійному товаристві та академічній спільноті, здатного генерувати знання, реалізувати освітні програми закладів освіти з використанням сучасних технологій, проявляти лідерство і продукувати успіх менторства, фаліситації в мінливому інформаційно насиченому інноваційному освітньому просторі [1; 3; 5]. Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди має власний тренд: родинне ставлення до кожного здобувача вищої освіти.

Цільові орієнтири забезпечення якісної вищої педагогічної освіти, які задекларовано у Стратегії розвитку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди на 2021–2025 рр. [17]: сприяння підготовці педагога-поліфункціонала, фахівця-предметника, дослідника на основі національних надбань світового значення та усталених європейських цінностей. Досягнення такої метамети передбачає опору на компетентнісний підхід в програмах підготовки конкурентоспроможного фахівця, ціннісний підхід у творенні технологічно насиченого освітнього контенту, транспаритетний – для забезпечення умов втілення індивідуальної освітньої траєкторії особистості кожного здобувача у безбар'єрному здоров'язбережувальному психологічно безпечному середовищі.

Відповідно до мети визначено такі завдання: сприяння відкритому пошуку, моніторингу, дослідженню освітніх реалій як базису інноваційної педагогічної діяльності і трансферу технологій; підтримка розроблення і реалізації конкурентоспроможних моделей педагогічної підготовки в університеті з огляду на потреби суспільства, перспектив розвитку національної економіки та глобальні технологічні зміни з опорою на поліваріатну профорієнтаційну роботу; мотивування до академічної мобільності здобувачів вищої педагогічної освіти, долучення їх до Європейського дослідницького простору, розроблення і втілення наукових досягнень і методичних новацій в практику закладів загальної середньої, фахової передвищої і вищої освіти; підтримка ресурсів кадрового потенціалу через систему підвищення кваліфікації, функціонування наукових шкіл, неперервність взаємодії фахівців у галузі психолого-педагогічних наук, предметної підготовки, класичних та інноваційних методик викладання; створення

актуального освітнього контенту, забезпечення інформаційними, дидактичними, методичними та іншими ресурсами підготовки педагогів до роботи з особами з особливими потребами, соціально вразливими категоріями населення. Це, у свою чергу, передбачає обізнаність майбутніх педагогів з особливостями психо-фізичного розвитку таких осіб та володіння спеціальними методиками творення здоров'язбережувального середовища, створення контенту групового та персоналізованого навчання, моніторингових досліджень, експертизи, супервізії, консультування, адміністрування в освіті.

Розроблення й реалізація освітніх програм підготовки учителів закладів загальної середньої освіти в університеті організовано з урахуванням глобалізаційного і глокалізаційного контексту розвитку педагогічної освіти. Це передбачає у цільових орієнтирах формальної вищої педагогічної освіти акцентування уваги на системне формування й розвиток загальних академічних і соціально значимих гнучких компетентностей і усвідомлення й реалізації потреби вчитися упродовж життя. Синтез глобалізаційного і глокалізаційного концепту педагогічної підготовки у змісті освітніх програм передбачає поступове зростання міжпредметної і міжгалузевої інтеграції знань, яка відбувається на основі переходу від знання фактів до розвитку компетентностей, критичного мислення. Розроблена за ініціативи проф. Л. Зеленської, доц. А. Боярської-Хоменко освітньо-професійна програма «Освітологія» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти в університеті на прикладі структурно-логічних схем і матриць відповідності освітніх компонент компетентностям і програмним результатам навчання увиразнює трансдисциплінарний і компетентнісний підходи [13].

Академічна і професійна спільнота університету діє з огляду на усвідомлення особливостей педагогічної професії в умовах сталого розвитку суспільства, що продукує: перетворення науки в силу підвищення інформаційно-знаннєвих активів підготовки педагога-дослідника; демасифікацію освітнього простору з урахуванням попиту на інформацію та знання, включення елементів національної і європейської культури в освітній і життєтворчий контент, активації волонтерської, просвітницької, громадської роботи; оперативне реагування у змістовно-методичному забезпеченні освітнього процесу на нові функціональних ролей учителя – медіатора, фасилітатора, координатора, коуча, дослідника;

децентралізацію управління і перехід до мережевого принципу, що розширює сферу повноважень самоврядних органів; диверсифікацію, індивідуалізацію педагогічної праці, посилення значимості індивідуальної освітньої траєкторії особистісного і професійного розвитку здобувача вищої педагогічної освіти, науково-педагогічних працівників, менеджерів освіти, персоналу університету. В організації освітнього процесу узгодження елементів глобалізаційного і глокалізаційного концепту передбачає акцентуацію на розмаїття в способах здобуття знань та зростання ролі неформальної та інформальної освіти, підтримку академічних, навчальних, творчих ініціатив здобувачів, інтернаціоналізацію вищої педагогічної освіти.

В організації освітнього простору в університеті учасники керуються принциповими положеннями, зокрема: цілеспрямованості. Цей принцип передбачає чіткі навчальні цілі, в яких конкретизовано очікуваний результат і прогнозований шлях їх досягнення. Значущим є принцип конструювання змісту навчання, коли чітке усвідомлення в розробників освітніх програм, що зміст і сам процес навчання має бути угрупований у відносно завершені лаконічні частини-модулі, які здобувач за потреби самостійно може комбінувати. Принцип позитивної мотивації: вмотивований здобувач, який сам процес навчання сприймає позитивно, ініціативно, активно долучається до створення і підтримки сприятливих умов навчання, дотримання академічної доброчесності. Принцип системності: Логічна послідовність індивідуальних, групових, фронтальних навчальних взаємодій, колаборація з академічною спільнотою, громадськими просвітницькими організаціями, інтелектуальними заходами на рівнях: районному, регіональному, національному, міжнародному. Співпраця на рівні усіх учасників і зацікавлених в якості освіти. Принцип практичної спрямованості навчального процесу передбачає в освітньому просторі університету докладання зусиль (трудність і доступність), бажання і надання можливостей перевірити набуті знання на практиці, діяльну участь здобувачів в конструюванні змісту індивідуальних і групових завдань, персоналізацію аудиторних занять і самостійної навчально-пізнавальної діяльності, відсутність шаблону у процесі самостійної навчальної і дослідницької діяльності. Також актуалізовано принципи комунікативного менеджменту (оптимальної самостійності учасників, єдності інтересів особистості і закладу освіти, цінності дисципліни і

стабільних умов навчальної діяльності, готовності до інновацій, неперервності тощо). Процесуально використання елементів комунікативного менеджменту передбачає взаємодію на засадах паритетності і співробітництва учасників освітнього процесу, реалістичність цілей на підставі узгодження компетентнісного та аксіологічного підходів. Базисом слугує культура особистості, сформована завдяки логіці природовідповідного розвитку почуттів, емоцій, волі.

Очікувані результати передбачають системний характер неперервної педагогічної освіти, розроблення і втілення комплексу заходів професійного відбору майбутніх здобувачів педагогічної освіти, координацію співпраці університету з місцевою владою, об'єднаними територіальними громадами та роботодавцями в частині змісту освітнього процесу та практичної підготовки здобувачів; відповідність ключових професійних компетентностей випускників професійним стандартам і викликам динамічного цифрового суспільства. Наголосимо тут, що життєве самовизначення особистості здобувача є орієнтиром професійного успіху педагога. На цю високу і непросту мету спрямовано ідею про створення на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди форми неформальної освіти – прес-хакатону з менторингу здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти для вироблення і реалізації індивідуальної траєкторії особистісного і професійного розвитку кожного зацікавленого майбутнього педагога. Це серія довгострокових івентів, які передбачатимуть менторський супровід індивідуальної траєкторії індивідуального і професійного розвитку здобувача закладу вищої педагогічної освіти. У цьому контексті менторинг: індивідуальний, груповий і тренінговий супровід здобувачів через залучення до організації і проведення круглих столів онлайн з партнерами ХНПУ на рівні регіональному, національному, міжнародному, організацію роботи майданчика презентування і апробації поточних результатів авторських і колективних досліджень у галузі 011, 014, підготовка і видання живого підручника «Рівний рівному або Навчаючись вчити», розроблення дидактичних матеріалів у форматі хендбуків за участю здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти, формування і наповнення інформаційно-консультаційного хабу «Ментор – менті» упродовж навчального року 2021–2022 із здобувачами першого бакалаврського рівня вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Супровід у створенні портфоліо, професійної карти розвитку здобувача ЗВПО для вироблення і реалізації індивідуальної траєкторії особистісного і професійного розвитку кожного зацікавленого майбутнього педагога. Охопленість – 60–80% здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Моніторинг рівня вирішення утруднень у особистісному й професійному розвитку майбутніх педагогів. Робота прес-хакатону також передбачатиме налагодження конструктивної співпраці ЗВПО на рівнях – регіональному, національному, міжнародному, створення експериментального майданчика для презентування і апробації поточних результатів авторських і колективних досліджень у галузі 011, 014; створення сучасного дидактичного, інформаційно-дорадчого контенту для вчителів ЗЗСО, ЗВО, відкриття консультаційного хабу «Ментор – менті»; забезпечення неперервного моніторингу ефективності менторського супроводу ЗВПО вищої педагогічної освіти, сприяння реалізації індивідуальної траєкторії особистісного і професійного розвитку кожного зацікавленого майбутнього педагога через професійне портфоліо чи особистий блог, сайт, сторінку в мережі Інтернет.

Реципієнтами, цільовою аудиторією будуть здобувачі першого бакалаврського рівня вищої освіти, галузь знань 011, 014, 012, 013. Персоналом є науково-педагогічні працівники ХНПУ імені Г.С. Сковороди, педагогічні працівники закладів і установ – партнерів, представники груп стейхолдерів ОПП за відповідними спеціальностями.

Етапи розроблення й реалізації ідеї: 1 етап підготовчий – розроблення програми, розподілення повноважень між учасниками проєкту, розрахунки кошторису, пошук фінансової підтримки, 2 етап організаційний – розроблення чек-листів і програм заходів, 3 етап розроблення і апробації змістовно-методичного забезпечення, презентування живого підручника, 4 етап моніторинг, контроль і оцінка ефективності менторського супроводу (на кожному з етапів), 5. етап підсумковий – івент звітування за темою і результатами роботи прес-хакатону за певний період часу (2 роки).

Сильні сторони презентованої ідеї: нормативне обґрунтування, зацікавленість університету, опора на перспективу у запровадженні педагогічної інтернатури, актуальність, креативність івентів, затребуваність серед учасників і цільової аудиторії. Слабкі сторони, які, водночас, можуть стати перспективою: розмитість

фінансування, опора на педагогічний оптимізм і професійний ентузіазм. Варто наголосити, що менторство реалізується персоніфіковано, емерджентно.

Можливості, які продукує ідея прес-хакатону менторського супроводу індивідуальної траєкторії індивідуального і професійного розвитку здобувача закладу вищої педагогічної освіти: розширення співпраці ЗВПО, створення осередку неформальної освіти, можливість презентувати авторське чи колективне дослідження зацікавленій аудиторії, забезпечення неперервності особистісного і професійного розвитку кожного учасника.

Загрози: непослідовна політика і реакції з боку Міністерства освіти і науки України, ризик залежності від політичних і ідеологічних концепцій представників, які можуть підтримати фінансово реалізацію проекту.

Умовою продуктивності запропонованої ідеї визначено співпрацю зі стейкхолдерами як інструмент ефективної комунікації між компанією, урядом, громадськими організаціями, науковцями та іншими групами суспільства. Стратегічний діалог зі стейкхолдерами має такі характеристики: знаходження кращих рішень з долученням пропозицій широкого спектра стейкхолдерів; об'єднання різних поглядів на певну проблему усунення конфліктів інтересів; об'єднання груп стейкхолдерів і встановлення довірливих відносин. Всі сторони визнають і поважають внесок кожного в досягнення поставлених цілей.

Завдання: запобігання розбіжностям в отриманні необхідної інформації серед основних груп стейкхолдерів; впровадження нових технологій, які можуть бути використані майбутніми споживачами; створення зобов'язань на рівні інсайт-менеджменту із залученням всіх сторін, що беруть участь у діалозі. Якщо всі сторони підтримують певне рішення, то його впровадження буде більш ефективним і доцільним; розподіл відповідальності, коли кожна сторона розглядає одна одну як партнера; координація діалогу із закордонними представництвами (за наявності) і впровадження погоджених рішень на міжнародному рівні.

Якщо всі учасники комунікації дотримуються зазначених вище суті, принципів і завдань, то створюються умови для роботи з налагодження конструктивних стосунків із стейкхолдерами. Оцінювання ефективності роботи прес-хакатону здійснюється за критеріями відповідності Професійному стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

2. Ключові моменти практичного втілення програми реалізації Концепції розвитку педагогічної освіти у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди

Базис інноваційної діяльності і трансферу інформаційно-комунікаційних технологій формують відкритий пошук, моніторинг, дослідження освітніх реалій. Моніторингові дослідження організовано за напрямками: якість освітньої діяльності науково-педагогічних працівників, якість і процедури оновлення змісту освітніх і освітньо-наукових програм, освітнє середовище, наукова та інноваційна діяльність, міжнародна співпраця, колаборація зі різними групами стейкхолдерів. Моніторинг має за мету виявлення та відстеження тенденцій розвитку якості освітнього процесу, встановлення відповідності фактичних результатів усіх процесів заявленим цілям, оцінювання ризиків, поширення позитивних практик викладання, вивчення динаміки якості навчальних курсів та якості викладання освітніх компонент, оперативної реакції на виклики і утруднення, з якими стикаються здобувачі і науково-педагогічні працівники.

У схематичній системі моніторингу якості освіти в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди [2] візуалізовано вертикаль відкритості зовнішнього моніторингу, синтезування з концентром внутрішніх досліджень. Наголосимо тут, що особи з особливими освітніми потребами, чи такі, хто потребує підтримки внаслідок тимчасової втрати працездатності, мають рівний доступ до участі в моніторингових дослідженнях. Моніторингові дослідження здійснюються з дотриманням академічної доброчесності. Результати опитування здобувачів «Викладач очима здобувача» впливає на рейтинг викладача. Дослідження абітурієнського середовища передбачає фіксацію вхідних універсальних, академічних і соціально значимих гнучких навичок тих, хто претендує стати здобувачем першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти [8]. Дослідження профіндентичності педагогічного працівника передбачає глибинні інтерв'ю для виявлення особливостей поведінки педагогів як споживачів на ринку освітніх послуг у сфері педагогічної освіти. Дослідження пріоритетів інтересів здобувачів і усіх груп стейкхолдерів щодо можливості оволодіння компетентнісним підходом та сучасними ефективними інструментами – на континуумі опанування освітньою програмою. Моніторингові дослідження щодо вивчення орієнтирів формування траєкторії,

моделі особистісного і професійного зростання педагогічних працівників передбачає вивчення запитів щодо експериментально-лабораторних баз та актуального обладнання цифровими комплексами, комп'ютерною та мультимедійною технікою, наближення до практичних освітянських потреб, забезпечення високої міри аналітики, доказовості та дотримання доброчесності педагогічних досліджень на етапі створення середовища неперервного професійного розвитку [9].

Важливим складником системи забезпечення якості вищої педагогічної освіти є підтримка розроблення і реалізації конкурентоспроможних моделей педагогічної підготовки з огляду на потреби суспільства, перспектив розвитку національної економіки та глобальні технологічні зміни з опорою на поліваріатну профорієнтаційну роботу. Для формування контингенту здобувачів, вмотивованих та орієнтованих на педагогічну професію, які здатні досягти запланованих результатів навчання в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди діє консультаційний центр для абітурієнтів, відбувається підготовка до складання ЗНО і творчих конкурсів, курсова підготовка з англійської, польської мов, української мови і літератури, математики, історії України, географії, біології, хореографії, художньої графіки. Сучасні моделі педагогічної і фахової підготовки в контексті потреб суспільства реалізуються через зміст 114 освітніх програм, серед яких 62 ОП бакалаврського рівня, 46 магістерського рівня, 10 третього освітньо-наукового рівня, за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка 40 ОП бакалаврського, 26 магістерського рівня [12]. Надається підтримка розроблення ОПП 011 для підготовки педагогічних працівників за новими перспективними професіями, зокрема, «андрагог», «тьютор», «модератор», «фасилітатор», «менеджер електронного навчання», «асистент вчителя» [9].

Вимоги до освітніх програм педагогічної підготовки корельовано з Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» [10; 11]. Систематичне оновлення освітніх програм передбачає: впровадження компетентнісного, особистісно-орієнтованого підходу, забезпечення формування загальних (універсальних, ключових, академічних, соціально значимих тощо) компетентностей, набуття здобувачами вищої педагогічної освіти вмінь та досвіду формування компетентностей у здобувачів закладів загальної середньої освіти, опанування педагогічних, інформаційних і цифрових технологій,

посилення практичної складової педагогічної освіти, максимальне наближення психолого-педагогічної та методичної підготовки до умов фахової діяльності, реалізації принципу дитиноцентризму та педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці учасників освітнього процесу і громадськості з урахуванням положень інклюзії; набуття майбутніми педагогами навичок дослідницької діяльності; формування менеджерських навичок із широким використанням інформаційних та цифрових технологій для ефективної діяльності.

Дистанційний формат навчальних і академічних комунікацій, змішане навчання координує команда фахівців Інституту інформатизації освіти Університету. Напрями діяльності Інституту інформатизації освіти: інтенсифікація процесу навчання, впровадження в навчальний процес новітніх освітніх та інформаційних технологій; створення наскрізної системи підготовки з використанням інформаційних технологій і програмування фахівцями з різних напрямків підготовки університету; реалізація Державних стандартів освіти, розробка навчальних робочих програм у відповідності до потреб навчального процесу; реалізація проектів, що пов'язані з комп'ютеризацією, інформатизацією та впровадженням дистанційного навчання.

В організації освітнього процесу продукуються інформаційні технології, елементи змішаного навчання, міждисциплінарний підхід. Ефективне навчання передбачає опанування здобувачами цілісних знань на рівні осмислення, розуміння, розвитку визначених освітньо-професійними програмами якостей, формування здатності використовувати засвоєний матеріал в новій ситуації, глибинне вивчення рівня академічних досягнень аудиторії, в якій перебуває абітурієнт, здобувач. Кожен науково-педагогічний працівник у контексті інноваційних професійних інтересів і меж фахової підготовки досліджує середовище здобувачів. Для сучасного освітнього простору вкрай значимим є вивчення рівня розвитку довільної уваги, інших мислительних процесів, системи сформованої внутрішньої мотивації здобувача, зорієнтованої на майбутню професію.

В організації навчання багато уваги приділяється поєднанню навчання і праці, кожен викладач прагне систематично інформувати студентську аудиторію про нове, незвідане в науці. В 2021–2022 навчальному році в цикл загальної підготовки уведено освітню компоненту «Інноваційна педагогіка». Структурна

декомпозиція змісту навчальної дисципліни передбачає чотири взаємопов'язані модулі («Педагогіка», 3 кредити, «Кібербезпека», 1 кредит, «Медіаосвіта», 1 кредит, «Академічна доброчесність», 1 кредит), реалізація яких здійснюється на лекціях, семінарських заняттях, у процесі організації самостійної роботи з використанням активних та інтерактивних методів і форм навчання і дозволяє досягти програмних результатів навчання. Так, наприклад, здобувачі другого (магістерського) рівня вищої педагогічної освіти на семінарах-практикумах через моделювання навчальних ситуацій набувають практичного досвіду щодо використання різновидів і актуальних сценаріїв сторітелінгу «Шлях героя». Цікаві практики використання дидактичного потенціалу помилки як базису позитивної мотивації до навчання. Викладачі усіяко підтримують ініціативи здобувачів в розвитку загальнонавчальних умінь і навичок (швидкочитання, розвиток дрібної моторики рук, критичного мислення, екології інформаційного простору, комфорт і безпека комунікування). Практикуються технології навчання, пов'язані із виявленням і розумінням феноменів реального життя, екосистеми навчання, скаффолдінгу, перевернутого класу, методики В. Діснея, технології ЗП (процес-проблема-програма). Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти долучаються до розроблення хенбуків, концептуальних, ментальних карт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Чіткі, але розмаїті способи оцінювання, зрозумілі критерії оцінювання, є своєрідним стимулом взаємного і самооцінювання.

Важливим напрямом є реалізація ідеї навчання через дослідження, спрямована на повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю. Зокрема через налагодження співпраці між закладами вищої освіти на рівні регіону, у національному і міжнародному контексті. Залучення здобувачів і науково-педагогічних працівників до роботи науково-дослідних лабораторій: з дослідження педагогічної спадщини Г.С. Сковороди, «Дидактика сучасної освіти», «Promotion здоров'я. Психодидактика», науково-педагогічних досліджень, прикладної педагогічної діагностики та корекції освітнього процесу, STREAM-технологій дошкільної освіти. В контексті поширення дистанційної освіти, активного використання інформаційно-комунікаційних технологій звертаємо увагу майбутніх учителів на те, що технології і техніки навчання варто використовувати принципом трудності і доступності. Звертаємо увагу також на те, що жодна освітня

платформа не є дидактичною по суті. Завдання сучасного педагога полягає у виробленні стратегії використання цифрових сервісів і застосування з дидактичною метою. Усіляко підтримуємо бажання здобувачів проявляти академічну і навчально-пізнавальну активність, долучення до роботи в якості помічників, експертів, критиків, рецензентів, систематиків. У цьому вбачаємо практико-орієнтований процес набуття здатності застосовувати ресурси педагогіки партнерства: уміння надавати підтримку, якої потребують, отримувати задоволення від допомоги іншим, ентузіазм, експертність в конкретній освітній галузі.

Забезпеченню базових умов реалізації індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача вищої освіти і якісному опануванню освітніх програм сприяють гендерний, культурно-мистецький центри, інклюзивний центр. Реалізація компетентнісного підходу відбувається через залучення здобувачів до науково-педагогічних проєктів «Інтелект України», «Науково-методичне забезпечення педагогічного процесу середніх загальноосвітніх та вищих навчальних закладів», роботи в науково-методичних лабораторіях інноваційної математичної освіти, сучасних методик навчання фізики, STREAM освіти.

Забезпечення ефективної практичної підготовки шляхом педагогічної практики студентів на базі закладів дошкільної, загальноосвітньої, позашкільної, фахової освіти. Робота Центру інноваційної та проєктної діяльності спрямована на інформування і залучення здобувачів, науково-педагогічних працівників до реалізації грантової, проєктної роботи за напрямками: грантові можливості для молодих, досвідчених учених, гранти мобільності для здобувачів вищої освіти Erasmus+, Jean Monnet, Horizon Europe, Tempu, Fulbright Ukraine, USAID Ukraine.

Творенню сучасного образу педагога в мережевому просторі, за допомогою ресурсів медіа задля організації академічної соціалізації майбутніх педагогів організується інтелект-дозвілля здобувачів. З метою виявлення потенційних можливостей майбутніх учителів закладів загальної середньої освіти, осмисленого входження в професію, формування культури самовираження і селф-брендингу в Харківському національному педагогічному університеті підтримано ініціативи викладачів щодо супервізії (навчально-методичного супроводу) програм розвитку професійних академічних і гнучких соціально значимих навичок майбутніх учителів для успіху у вибраній професії, прогресу кар'єри; менторинг індивідуальної

освітньої траєкторії здобувачів першого(бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти, розроблення цільових установок і шляхів подальшого підвищення кваліфікації; комплекс заходів з психодіагностики і експертної оцінки сильних і перспективних сторін особистості здобувачів вищої педагогічної освіти бакалаврського рівня, надання коуч-рекомендацій щодо зон найближчого розвитку особистості; консультування і супровід у створенні здобувачем професійного е-образу, його просування в професійних спільнотах з використанням технологій нетворкінгу. Здійснюється системна робота з моделювання «карти успіху» здобувача (шкалування набутих компетентностей); надання рекомендацій щодо працевлаштування і управління кар'єрою; укладання резюме, професійного портфоліо під час опанування освітніх компонент «Коучингові технології в освіті», «Індивідуальна траєкторія успіху», «Психологія розвитку особистості».

Академічна мобільність здобувачів вищої педагогічної освіти покликана сприяти підвищенню якості педагогічної освіти і формуванню її привабливості, ознайомленню з культурою і традиціями різних регіонів країни та світу. Академічна мобільність реалізується через організацію спільного дослідницького середовища й інформаційно-методичного забезпечення на рівні угод про співпрацю, спільних наукових і навчально-просвітницьких заходів, поширення культурних практик, організованих культурних подій, участь в яких розширює досвід мислення, творчої поведінки. В університеті діє програма академічної мобільності (Польща, Фінляндія, Німеччина), що дає змогу здобувачам вищої педагогічної освіти пройти стажування в Куявському університеті у м. Ворцлавеку, м. Люблін, у Варшавському університеті (приймаючий університет – Педагогічний університет ім. Комісії національної освіти в м. Кракові) (Республіка Польща), у Грайфсвальдському університеті у Німеччині, державному закладі вищої освіти Фінляндії – Західно-Фінляндському коледжі із польсько-українською фундацією – Інститутом Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці за підтримки мерії м. Гуйттінен у партнерстві із місцевими закладами освіти.

Співпраця в системі «здобувач – викладач – зацікавлені особи» забезпечується освітніми ініціативами Центру міжнародного співробітництва і міжнародної освіти, культурних центрів (Іранський, Турецький, Український, Китайський), Регіональний центр японської культури і освіти, Регіонального центру польської мови, культури і науки.

Сприяння формуванню соціально зрілої особистості педагогічного працівника, прийняттю цінностей громадянського відкритого демократичного суспільства, поваги до держави та її правової системи, усвідомлення обов'язку захисту цілісності України, національної ідентичності, виховання толерантності, полікультурності, формування готовності до трансляції цих якостей учням через активну громадську діяльність здобувачів вищої педагогічної освіти. У Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди волонтерський рух понад 18 років об'єднує 14 факультетських волонтерських формувань, які своїми справами доводять, що волонтер-сковородинець керується філософією серця славетного Григорія Сковороди [4]. Напрями волонтерських справ: допомога постраждалим унаслідок військової агресії на сході України; допомога пораненим військовим у Харківському військовому шпиталі; морально-психологічна допомога захисникам України в зоні ООС та їхнім родинам; морально-психологічна та реабілітаційна робота з переселенцями.

Аксіологічний компонент громадянської самосвідомості майбутніх педагогів формується через актуальні івенти мовознавчих, літературознавчих, медійних і творчих шкіл, інтелектуальних ігор: «Що? Де? Коли?», брейн-рингів, конкурсу «Лист Мамі». Університетський медіа комітет виступає своєрідним координатором комунікацій у соціальних мережах. За допомогою соціальних мереж здобувачі вчаться продукувати позитивний е-образ сучасного вчителя, долучаються до трендів здорового способу життя, опановують інформаційну безпеку і етики спілкування за допомогою цифрових сервісів.

Викладачі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди прищеплюють майбутнім педагогам інноваційний спосіб мислення, формують досвід лідерства в умовах державно-громадського партнерства. Цьому сприяє робота Школи молодого лідера, Спілки студентів і молоді, науково-освітнього центру українського козацтва імені Г.С. Сковороди. Зокрема Школа лідера працює за напрямами: психолого-соціальна адаптація студентської молоді до умов командної взаємодії; формування навичок лідерської поведінки та мислення; підготовки молодіжних лідерів; створення моделі активної творчої діяльності студентів; формування загальних і фахових компетентностей, відповідальності сучасного педагога-лідера у процесі консультаційної, тренінгової діяльності, роботи в якості менеджерів соціальних проєктів.

Клуб «Дебати» в університеті покликаний розкривати творчі здібності та інтелектуальний потенціал здобувачів, формувати аналітичне мислення. Традиційно відбуваються загальноуніверситетські дебатні турніри з питань модернізації вищої освіти, суспільно-політичних, аксіологічних питань. Вагоме місце посідають міжуніверситетські комунікації, спрямовані на творення спільного дослідницького простору [20].

Актив сучасної молоді самореалізується в акціях доброчинності і підтримці соціально вразливих категорій населення, допомогу і підтримку дітей-сиріт, що проживають в інтернатах. Традиційними є зустрічі ректора із здобувачами-сиротами напередодні новорічних свят, відзнак пам'ятних дат життя альма-матер. Сковородинська родина опікується і підтримує тварин у притулках, долучається до екологічних акцій «Роди і процвітай, Земле моя», «Кидай палити», валеологічної акції «Здоров'я нації – здоров'я молоді!» (присвячена Міжнародному Дню боротьби зі СНІДом).

Таланти і творчі здібності здобувачі презентують в загальноуніверситетських святах рівня фест: «Посвята в студенти», «Студент року», «Студентська весна», звітах творчих колективів університету, фестиваль команд КВК на «Кубок ректора», свято «Моя професія – учитель».

Обов'язковою складовою освітнього процесу підготовки здобувача вищої педагогічної освіти є педагогічна практика. Практична педагогічна діяльність здобувача вищої педагогічної освіти під час навчання передбачає самостійне виконання професійних і дослідницьких завдань. Як відомо, конкурентоспроможність науково-педагогічного працівника синтезує професіоналізм, рівень кваліфікації, досвід педагогічної діяльності, майстерності, наявність професійних якостей (мобільність, особиста відповідальність за власний неперервний професійний розвиток, налаштованість на сприйняття нового, здатність до особистого творчого розвитку, інновацій, евристики). Кадровий потенціал Харківського національного університету імені Г.С.Сковороди формується за принципами прогностичності та випереджального характеру, інноваційної та практичної спрямованості; індивідуалізації та диференціації підходів до професійного розвитку; відкритості та дотримання положень академічної доброчесності. В університеті діє відкрита прозора процедура визнання традиційного та інших видів підвищення кваліфікації: навчання у закладах освіти, які мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню

діяльність за акредитованими освітніми програмами, що передбачає набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань і може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій, а його результати не потребують окремого визнання та підтвердження. Систематичне підвищення кваліфікації, спрямоване на формування та розвиток інформаційно-комунікаційних навичок, медійної грамотності, іншомовної компетентності та інших загальних компетентностей. Зокрема розроблено відповідні програми підготовки користувачів освітньої платформи MOODLE, мовні курси на складання іспиту B2, speaking club.

підвищення кваліфікації є документований опис набутих нових та/або вдосконалених відповідно до фаху раніше набутих компетентностей і досягнутих результатів навчання, співмірних з витраченим на це часом, виділенням частки навантаження, спрямованого на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, запобігання та протидії насильству, булінгу. Оприлюднення результатів підвищення кваліфікації в межах політики прозорості та інформаційної відкритості університету. Розроблено і презентовано програми роботи наукових шкіл: історико-педагогічна, дидактична, здоров'язбережувальна, антропософська, авторські наукові студії.

У забезпеченні якості вищої педагогічної освіти системоутворювальним є зміст освітніх програм. Пріоритетним аспектом у цьому напрямку є орієнтація на професійну компетентність педагогів закладів освіти як сукупність загальнолюдських та специфічних професійних установок, що дозволяють успішно реалізувати задану програму і долати проблеми, що виникають у навчальному процесі. Професійна компетентність майбутніх педагогів є інтегральним утворенням, що репрезентоване системою теоретичних знань, практичних умінь, соціально значущих і професійно важливих якостей особистості. Осучаснення навчальних програм, змісту освітніх компонент усіх циклів, фахових дисциплін, програм практичної і методичної підготовки Харківського національного університету імені Г.С.Сковороди зорієнтовано на педагога-дослідника, здатного застосовувати здобуті результати навчання для вирішення на новому методологічному рівні стандартних і нестандартних педагогічних ситуацій у педагогічній та дослідницькій діяльності.

Науково-педагогічні працівники університету (Т. Довженко., С. Доценко, В. Ушмарова та ін.) долучилися до розроблення інформаційно-методичних матеріалів Бібліотеки вчителя з методик (технологій) навчання шкільних предметів, розробляють методичні рекомендації для вчителів, підручники, довідники й порадики з актуальних питань загальної освіти і професійної діяльності. Активно здійснюється цифровізація освітнього середовища, впровадження змішаного навчання, використання інтернет-сервісів для організації дослідження і популяризації поточних результатів. Набуття педагогічними працівниками компетентностей та особистих здатностей, у тому числі, в технологіях електронного навчання, медіа грамотності, інформаційної та кібербезпеки, а також основ андрагогіки – є необхідною умовою їх безперервного професійного розвитку.

Основними напрямками використання хмарних технологій в університеті є: хмарні сервіси, платформи для навчання, тестування хмарні сховища даних тощо. Активно реалізується ідея гейміфікації – використання ігрових практик та механізмів у неігровому контексті для залучення здобувачів вищої педагогічної освіти до вирішення проблем навчально-пізнавального, науково-дослідницького і креативного спрямування. В основі гейміфікації лежить винагородження за виконані завдання, до якого належать різні види заохочень (бали, відзнаки, рівні, індикатори прогресу, віртуальна валюта), що корелюється з системою оцінювання ЄКТС. Важливим елементом гейміфікації є конкуренція. Продукуються і втілюються в практику освітнього процесу технології інтерактивної комп'ютерної візуалізації, що дозволяє доповнити зображення реального світу віртуальними та елементами змішаної реальності. Науково-педагогічні працівники використовують потенціал технології віртуальної, доповненої та змішаної реальності для вирішення основних завдань освітнього процесу. За ініціативи проф. Н. Олефіренко оновлено зміст дисциплін «Комп'ютерні мережі» шляхом додавання модуля «Віртуальна та доповнена реальність». Діє науковий гурток з 3-D моделювання та роботехніки, впроваджено навчальні дисципліни: Технології STEAM освіти, Редактори 3-D графіки, Комп'ютерна анімація та відео дизайн, Web дизайн. Здобувачами вищої педагогічної освіти проводяться авторські майстер-класи з основ 3-D моделювання та робототехніки. Мобільне навчання та використання мобільних пристроїв є допоміжним інструментом для організації навчального процесу

незалежно від місця й часу за принципом BYOD. Майбутні вчителі набувають досвіду використання мобільних додатків в навчанні, використання освітніх сервісів, самоменеджменту в мережевому просторі, практикуються у використанні технологій візуалізації, гейміфікації в освітній практиці, смарт-інструментарію сучасного педагога.

Наскрізним вектором діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди є підготовка педагогів до роботи з особами з особливими потребами, опанування спеціальними методиками творення здоров'язбережувального, безпечного, комфортного освітнього середовища. В нашому університеті діє навчально-методичний Інклюзивний центр. Фахівці центру – корекційні та соціальні педагоги, валеологи, психологи, медики – за підтримки і діяльної координації і наукового супроводу О.Казачинер для здобувачів з особливими освітніми потребами на засадах диференційованого підходу розробляють індивідуальну навчально-реабілітаційну програму відповідно до нозології (на основі підбору оптимальних форм, методів і засобів навчання та індивідуальних корекційно-реабілітаційних заходів), забезпечують комплексний супровід для такого здобувача, його поетапну адаптацію до навчального процесу в університеті. Інклюзивний центр здійснює супровід здобувачів з особливими освітніми потребами з метою забезпечення їх рівного доступу до якісної вищої освіти шляхом організації інклюзивного освітнього середовища для здобувачів з порушеннями слуху, з порушеннями зору, з порушеннями опорно-рухового апарату, із соматичними захворюваннями (гіпотеріоз, цукровий діабет I типу тощо). Напрями супроводу студентів з особливими освітніми потребами: педагогічний; психологічний; медико-реабілітаційний; фізкультурно-спортивний; соціальний; професійна адаптація. Інклюзивний центр здійснює консультаційну роботу з працівниками деканатів, завідувачами кафедр, кураторами, викладачами з питань кваліфікованого планування, організації та моніторингу навчально-реабілітаційної роботи із здобувачами з особливими освітніми потребами.

Здобувачі вищої педагогічної освіти і науково-педагогічні працівники університету брали участь у заходах, присвячених дню осіб з глухотою, зі сліпотою, Дня дефектолога, проводили майстер-класи з каністерапії, з навчання жестової мови. З 2021–2022 навчального року за участі провідних фахівців університету реалізується проєкт ART-HUB.

В університеті проводиться цілеспрямована робота з формування сприятливого здоров'язберезувального освітнього середовища здобувачів вищої педагогічної освіти за сучасних умов навчання, що охоплює оптимальний розклад аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів, популяризацію активного способу відпочинку, опанування прийомами рухової активності під час перерв, нейтралізації стресів, організація гарячого харчування, зв'язок навчального матеріалу освітніх компонент з життям. Привертає увагу робота комісії з етики і управління конфліктами, діяльність якої зосереджена на пропедевтику появи конфліктів і непорозумінь між учасниками освітнього процесу, зміцнення довіри, консолідації університетської спільноти, поширення загально визнаних етичних цінностей, принципів і стандартів. Діяльність Комісії з питань етики та біоетики в спрямована на консультативну допомогу та контроль дотримання етичних та морально-правових принципів проведення науково-дослідних робіт, магістерських та дисертаційних досліджень відповідно до принципів сумлінного виконання випробувань і клінічних досліджень та охорони і гуманного ставлення дослідників до лабораторних тварин відповідно до чинного законодавства, нормативних документів та міжнародних стандартів.

Кафедрою психології університету координується розробка наукових психологічних підходів до вирішення пріоритетних викликів сьогодення, впровадження результатів науково-дослідної діяльності в практику психологічних служб, завідувачем кафедри професором Т. Хомуленко ініційовано цикл просвітницьких бесід з психосоматики, канал You Tube [21].

Висновки і перспективи забезпечення якості вищої педагогічної освіти і конкурентоспроможності випускників університету на сучасному ринку праці. У Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди забезпечено неперервну педагогічну освіту через синтез послідовного ступеневого опанування освітньо-професійних і освітньо-наукових програм, неперервну педагогічну практику і залученість здобувачів вищої педагогічної освіти до науково-дослідної діяльності за обраною галуззю знань в наукових школах університету. У змісті освітніх програм надається пріоритет поглибленому засвоєнню фахових компетентностей, оволодіння методиками творення здоров'язберезувального безпечного освітнього середовища, у тому числі – цифрового. В університеті діє інститут кураторства. Робота

кураторів спрямована на створення і підтримку вже існуючих позитивних традицій (родинному, студентському колективі, створення стабільної обстановки, що відповідає потребам здобувачів стосовно здоров'я і харчування, що забезпечує захист від небезпечних факторів і можливості для навчання та спілкування у позитивному емоційному тоні). Ресурси підтримки надають численні розвивальні та навчальні курси. В середовищі майбутніх педагогів культивується позитивний образ жінки-матері, поціновується повага літніх людей, визнання унікальності світу дитинства.

3. Перспективи розроблення системи внутрішнього забезпечення якості педагогічної підготовки

Перспективи очевидні і передбачають наступне: уведення стандартизованого контролю на прикладі функціонування платформи MOODLE, оцінка здатності та здібності до педагогічної діяльності вступників на другий (магістерський) рівень вищої освіти за програмами вступного фахового випробування, долучення досвідчених педагогічних працівників із систем дошкільної, загальної середньої, позашкільної, фахової передвищої і вищої освіти до проведення практичних занять, гостьових лекцій; поєднання навчання здобувачів вищої педагогічної освіти з педагогічною діяльністю у форматах волонтерства, практичної підготовки, стажування, дуальної форми здобуття освіти, диверсифікації шляхів доступу до педагогічної професії, упровадження механізмів визнання результатів неформальної та інформальної освіти.

Також знаковою перспективою визначено комплекс заходів професійного відбору майбутніх здобувачів педагогічного фаху. Розгортання системи спеціальних заходів для професійної орієнтації молоді та популяризації педагогічної професії: створення класів педагогічного профілю на рівні профільної середньої освіти, проведення конкурсів педагогічної майстерності для учнів закладів загальної середньої освіти, педагогічні фестивалі, віртуальні екскурсії, гостьові лекції і практичні заняття для зацікавлених осіб, відвідування культурно-просвітницьких локацій Університету здобувачами закладів загальної середньої освіти. З цього навчального року ініційовано продуктивну співпрацю з Державною службою якості освіти у Харківській області через підготовку науково-педагогічних працівників до роботи в якості експертів до

проведення інституційного аудиту, сертифікації вчителів, організації стажування здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Стратегія інтернаціоналізації університету зорієнтована на становлення високого міжнародного статусу провідного педагогічного вишу, популяризацію іміджу університету на світовій арені. Інтеграція міжнародної складової в реалізацію освітніх програм і проведення наукових досліджень практично втілюється через підтримку проф. Ю. Бойчуком, проф. С. Бережною напрямів освітньої та наукової діяльності, розширення географії іноземних здобувачів вищої освіти, які навчаються, проходять курси підвищення кваліфікації, стажування в університеті, підтримку здобувачів у поданні заявок на стипендії на навчання в університетах Європи, стимулювання здобувачів вищої педагогічної освіти, науково-педагогічних працівників до участі у програмах стажування, обміну, викладання курсів у закладах – партнерах університету на регіональному, національному, міжнародному рівні. Ще один напрям – підтримка здобувачів вищої педагогічної освіти і науково-педагогічних працівників у створенні спільного простору для мейкерства, обслуговування без пошуку, розширення креативних хмарних сервісів для зменшення бар'єрів наукових експериментів, комунікації без кордонів, реалізація освітніх і наукових проєктів у консалтингово-сервісному центрі національного освітнього технопарку, що утворено на базі Університету завдяки ініціативам проф. І. Гавриш.

Наставництво кращих науково-педагогічних працівників як вид підвищення кваліфікації, спрямований на поширення ефективної практики, популяризацію наукових шкіл університету, вивчення молодими педагогічними працівниками практичного досвіду. Підготовка до діяльності педагогічних працівників, які можуть виступати в ролі наставників на підставі конкретного переліку значущих професійних досягнень, на рівні співпраці з Державною службою якості освіти. Систематичне навчання та обмін досвідом, а також залучення до педагогічної експертизи освітніх програм, проєктів підручників, цифрових освітніх ресурсів тощо.

Основною траєкторією підготовки менеджерів закладів освіти в визначено: професійний та особистісний розвиток, який передбачає здобуття (визнання) додаткової формальної освіти та/або підвищення кваліфікації адміністрування, кризового менеджменту, креативного менеджменту в освіті. Презентування кращих практик менеджменту і корпоративної культури.

Співпраця з центрами професійного розвитку педагогічних працівників у об'єднаних територіальних громадах, Департаментом освіти Харківської обласної ради та Науково-методичним педагогічним центром Департаменту освіти Харківської міської ради, зокрема: участь в заходах – міських та обласних етапів конкурсу «Учитель року», членство журі, олімпіадах, розробленні і захисти науково-дослідницьких робіт МАН.

Сприяння публікації творчих робіт, персональних розробок уроків/занять, цифрових освітніх ресурсів, які готують науково-педагогічні працівники під час підвищення кваліфікації (за їх згодою) з дотриманням педагогічними працівниками принципів академічної доброчесності та гарантування їм авторського права не власні тексти і розробки. Вдосконалення архітектури та змісту неперервного професійного розвитку, підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, якісними зрушеннями у досягнутих результатах навчання. На етапі початку професійної діяльності випускників: розроблення комплексу спеціальних заходів сприяння входженню працівника випускника в професію; можливостей ресурсної підтримки професійної діяльності педагогічних працівників.

Долучення здобувачів вищої педагогічної освіти і науково-педагогічних працівників до створення національного та незалежних порталів розвитку педагогічної майстерності з метою забезпечення вільного доступу до професійних періодичних видань, наукових, методичних публікацій у сфері освіти, а також дистанційних (у тому числі масових відкритих онлайн) навчальних сервісів і курсів підвищення кваліфікації.

Розроблення й реалізація моделі та методики (технології) особистісного і професійного зростання педагогічних працівників; дослідження умов науково-педагогічної діяльності в контексті прискореної модернізації змісту освіти та методів навчання; наближення до практичних освітянських потреб, забезпечення високої міри аналітики, доказовості та дотримання доброчесності педагогічних досліджень

Розроблення контенту й підтримка електронного освітнього середовища для здобувачів вищої педагогічної освіти і науково-педагогічних працівників, дидактичних електронних ресурсів для підтримки професійної діяльності, в тому числі навчальної інфографіки, інтерактивних плакатів, електронних тренажерів та систем перевірки знань й умінь, засобів візуалізації, середовищ

дослідницької та експериментальної діяльності, інтегрованих мультимедійних засобів навчання тощо. Долучення здобувачів вищої освіти до проектування й реалізації електронних освітніх ресурсів відповідно до обраної спеціальності.

Залучення педагогічних та науково-педагогічних працівників до наповнення контенту освітніх порталів та платформ, стимулювання та заохочення їх участі в підготовці відповідних матеріалів. ОСВІТОРІЯ, ІППО.

Підготовка здобувачів вищої педагогічної освіти до реалізації технологій STREAM-освіти, розробки й впровадження STREAM-проектів у освітній процес закладів середньої освіти. Використання 3D-технологій у процесі підготовки майбутніх учителів: долучення здобувачів освіти до створення 3D-моделей предметного призначення, використання технологій 3D-друку та 3D-голографії, створення засобів віртуальної та доповненої реальності. Впровадження елементів робототехніки у підготовці майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін.

Використання технологій мобільного навчання, ресурсу соціальних мереж, технологій гейміфікації у підготовці майбутніх учителів. Підготовка здобувачів до грамотного й коректного використання цифрового контенту. Формування медіа-освітньої компетентності майбутніх учителів, умінь безпечної поведінки в Інтернеті. Долучення здобувачів і науково-педагогічних працівників до створення національного та незалежних порталів розвитку педагогічної майстерності з метою забезпечення вільного доступу до професійних періодичних видань та інших публікацій у сфері освіти, а також дистанційних (у тому числі масових відкритих онлайн) навчальних і курсів підвищення кваліфікації. Підтримка і реалізація проектів STREAM-освіти, розширення природничо-наукового компоненту із застосуванням інноваційних технологій в освітніх програмах відповідних спеціальностей. Розширення ресурсних можливостей напрямів: робототехніка та 3D-технології. Використання 3D-технологій: 3D-друкування, 3D-графіка, 3D-анімація, 3D-графіка для VR, AR, 3D-голографія, кодингу під час розроблення і реалізації дослідницьких, освітніх проектів.

Поширення підтримки фахівцями інклюзивного центру здобувачів вищої педагогічної освіти, які мають в родині дітей з особливими освітніми потребами. Організація взаємодії університету з місцевими органами виконавчої влади, державними та недержавними установами (громадськими організаціями, фондами

тощо), які працюють у сфері медико-соціального реабілітації, освіти та працевлаштування осіб з інвалідністю для наповнення інформаційного простору освітніх закладів, ресурсних центрів методичним візуальним матеріалом. Створення зон комфорту і психологічного розвантаження на території корпусів університету, оптимізація і осучаснення зон відпочинку в гуртожитках.

Література

1. Васинович Г., Будник О. Педагогічна еліта як феномен сучасності: духовно-моральний контекст. *Лідер. Еліта. Суспільство*. № 1. 2017. С. 96–108.
2. Відділ моніторингу (Анкектування) : веб-сайт. URL: <http://hnpu.edu.ua/uk/monitoring>
3. Всеукраїнський форум «Україна 30. Освіта і наука» 31.05.2021. : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/vseukrayinskij-forum-ukrayina-30-osvita-i-nauka-sergij-shkarlet-prezentuvav-konceptsiyu-prezidentskogo-universitetu>
4. Григорій Сковорода: Повна академічна збірка творів / за ред. професора Леоніда Ушкалова. К. : Майдан, 2010. 1400 с.
5. Дмитренко Г., Помиткін Е., Головач Н. Формування здатних до самореалізації здобувачів освіти в умовах глобалізованого світу. *Молодь і ринок*. 2020. №1/180. С. 12–18.
6. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII : URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
7. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» : URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
8. Зеленська Л. Д., Ворожбіт-Горбатюк В. В. Алгоритм моніторингу запитів цільової аудиторії магістерських програм спеціальності «Освітні, педагогічні науки». *Абітурієнтське середовище періоду глокалізації: шляхи формування та тенденції розвитку* : Матеріали XIX Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 12 лют. 2021 р. НУА, 2021. С. 78–81.
9. Кафедра освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г.С. Сковороди : URL: <https://www.kaf-pedagogy-hnpu.com/>
10. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
11. Нова українська школа: поради для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

12. Осадча К., Осадчий В., Спірін О., Круглик В. Реалізація індивідуалізації та персоналізації навчання засобами MOODLE. *Молодь і ринок*. Дрогобич, 2021. №1/187. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.228274>

13. Освітньо-професійна програма «Освітологія» : веб-сайт. URL: http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_magistr/2021_rik/Osvitologiya.pdf

14. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти від 16 липня 2018 р. №776. : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

15. Резолюція Ради ЄС в галузі освіти та професійної підготовки щодо Європейського освітнього простору та поза ним від 18 лютого 2021 року : веб-сайт. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0050_EN.pdf

16. Статуту Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди : веб-сайт. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Statut_30.08.2017.pdf

17. Стратегії розвитку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди на 2021–2025 рр. : веб-сайт. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Strategiya.pdf

18. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

19. Указ Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

20. Хижняк І.А., Ворожбіт-Горбатюк В.В. Міжуніверситетські комунікаційні заходи як спосіб формування регіонального дослідницького середовища. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Слов'янськ, 2021. С. 5–18.

21. Хомуленко Т. Психоімунологія: теорія і психологічна практика / Тамара Хомуленко, Дар'я Туркова. Харків : Мірошниченко О. А. [вид.], 2020. 205 с.

22. Центр ліцензування, акредитації і контролю якості освіти : веб-сайт. URL: <http://smc.hnpu.edu.ua/>